

Ατομική ευθύνη και προστασία του περιβάλλοντος

Στις 2 Αυγούστου ήταν η Ημέρα Υπέρβασης της Γης (Earth Overshoot Day), δηλαδή, η ημέρα κατά την οποία εξαντλήσαμε, ως ανθρωπότητα, τους πόρους που μπορεί ο πλανήτης να αναγεννήσει εντός του 2023. Επομένως, εδώ και λίγες ημέρες καταναλώνουμε ήδη πόρους από τα αποθέματα των επόμενων ετών. Θυμήθηκα, έτσι, το μοντέλο IPAT των Ehrlich & Holdren, της δεκαετίας του 1970, σύμφωνα με το οποίο ο ανθρώπινος αντίκτυπος στο περιβάλλον (I-impact) εξαρτάται από το μέγεθος του πληθυσμού (P-population), την ευμάρεια / κατανάλωση (A-affluence) και την τεχνολογία (T-technology). Πόσο ελεγχόμενες είναι, όμως, αυτές οι παράμετροι και τι μπορούμε να κάνουμε για να τον μειώσουμε;

Από τη δεκαετία του 1970, ο πληθυσμός στον πλανήτη έχει διπλασιαστεί. Τότε ήταν περίπου 4 δισεκατομμύρια, ενώ, σύμφωνα με στοιχεία του ΟΗΕ, ξεπέρασε τα 8 τον

ΓΝΩΜΗ

ΤΟΥ ΟΘΩΝΑ ΚΑΜΙΝΙΑΡΗ

περασμένο Νοέμβριο. Βέβαια, η πίεση που ασκεί στον πλανήτη ο πληθυσμός δεν πρόκειται να σταματήσει, αφού θα συνεχίσει να αυξάνεται, αν και με πιο αργούς ρυθμούς. Εκτιμάται ότι στα μέσα της δεκαετίας του 2030 θα είμαστε 9 και, στα τέλη της δεκαετίας του 2050, 10 δισεκατομμύρια. Πρόκειται, δηλαδή, για έναν πολύ δυναμικό παράγοντα που δεν ελέγχεται εύκολα. Επίσης, τώρα βιώνουμε το απόγειο της τεχνολογίας. Ωστόσο, πέρα από την επιλογή μιας τεχνολογικής εναλλακτικής με καλύτερη απόδοση, ούτε αυτός ο παράγο-

ντας εξαρτάται πραγματικά από εμάς: η τεχνολογική πρόοδος επαφίεται στην επιστήμη. Έτσι, μας μένουν οι καταναλωτικές μας συνήθειες και τα πρότυπά μας.

Είναι, λοιπόν, μια καλή ευκαιρία να αναλογιστούμε ορισμένες αλλαγές στον τρόπο ζωής μας, σκεπτόμενοι ενουσιείδπα σε απλές και καθημερινές μας στιγμές: μπορώ να πάω με τα πόδια ή τα ΜΜΜ στον προορισμό μου; Μήπως να αγοράσω ένα επαναχρησιμοποιούμενο ποτήρι για τον καφέ μου και ένα θερμός για το νερό μου; Θα το φορέσω πραγματικά αυτό το μπλουζάκι; Αντέχω με τον κλιματισμό 1-2 βαθμούς ψηλότερα; Πήρα μαζί μου την τσάντα για τα ψώνια; Χρειάζομαι κάθε χρόνο τη νεότερη έκδοση του κινητού, του smartwatch και των ασύρματων ακουστικών;

Οταν μας επιβάλλεται κάτι, είναι μάλλον πιο εύκολο να το ακολουθήσουμε. Έτσι, αν εφαρμόζονταν απαγορεύσεις ή περιορισμοί από την κυβέρνηση ή την Ευρωπαϊκή Ένωση (βλέπε περιβαλλοντικό τέλος πλαστικής σακούλας, πλαστικό καλαμάκι), ίσως ήταν πιο εύκολο να αλλάξουμε τον τρόπο σκέψης και πράξης μας. Όμως, αν κάτι μου έμεινε από την πανδημία, ασχέτως του πώς χρησιμοποιήθηκε τότε, είναι μια ενισχυμένη αίσθηση της «ατομικής ευθύνης». Ο συμπολίτης μου μπορεί να φέρεται ανεύθυνα και δεν πρέπει να θεωρώ δεδομένο ότι θα με σκεφτεί ή θα νοιαστεί να με προστατεύσει. Η δική μου συμπεριφορά, ωστόσο, δεν εξαρτάται από τη δική του. Επιλέγω να κάνω το σωστό για εμένα και για το κοινωνικό σύνολο.

Έτσι και στα περιβαλλοντικά ζητήματα. Πρέπει να αναλογιζόμαστε την προσωπική μας ευθύνη και το ατομικό μας αποτύπωμα, χωρίς να περιμένουμε από κάποιον εξωτερικό παράγοντα (π.χ. κυβέρνηση, τεχνολογία). Ας μην παρερμηνευθώ εδώ. Και οι περιβαλλοντικές πολιτικές και οι βέλτιστες τεχνολογικές λύσεις προφανώς και διαδραματίζουν σημαίνοντα ρόλο στην προστασία του περιβάλλοντος. Όμως, το θέμα είναι να εφαρμόζουμε τις πολιτικές και να επιλέγουμε τις λύσεις αυτές. Να είμαστε, δηλαδή, μέρος της απαραίτητης αλλαγής με τις ατομικές μας επιλογές.

Ο Οθων Καμινιάρης είναι υποψήφιος διδάκτωρ στο Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, ερευνητής της Έδρας UNESCO για την Κλιματική Διπλωματία και βοηθός ερευνητής στο ΕΙΔΙΑΜΕΠ